bervam et tuum obtum. ipa illud multo qunum aum, ut posso duele, n eliciendo aum ld hire et tale obum libertatem contradictionis, eo defiñ ab aliqibus indxia ad contradictoria ld et libertas qad indum, et qad exercitium aus. qa sol uidetr in eo qd poa exerceat aum t non exerceat. Si autem poa ita feret in obtum, ut possit et illud elicere aus oppositos, nempe uitiosem, et molitiosem ob diversam roem motiuum, dihere libertatem contrarietatis & defiñ Indxia ad extrema contraria ld libertas qad spem, qa ndum restringitr ad aum uniusmodi spei, sd pot extendi ad aum oppositum alterius spei.

Quae. 1o. Vtr hic potentia pot fratr libera qd sit actiua? Respro ca Ostho. Scot. et alij quos citat eo septi suae tom. 1o de Gra prolegomon. 1. c. 2. et in meth. d. 19. sel. 2. n. 19. Tum o qa illa poa o fratr libera, qua e domina suorum auum, et qua ad illos se pot determinare sd sola poa actiua determinatr a se ipsa, qa passiua ut passiua e ab agente determinatr, siquidem patiens ides patitr qa agens in illud operatr: ergo poa libera necco debet ee actiua.

Ob. 1o. In hoe, n datr poa eff gratia sanctificantis. sd tm passiua: et tm adultus ds libere recipere gratiam ergo poa passiua sufficit ad fratem libertatem. Respondeo infusioem gratia in adultos ndici liberam qd poa in illo recipitr sd roe qa habuit liberam dispositioem, qua se ad gratiam effa libere disposuit; qa tota haec denominatio libert summitr a poa actiua ndum a passiua.

Ob. 2o. Poa indifferens ad aus oppositos e fratr libera: sd datr poa passiua ad aus oppositos eg superficies lignia ad aus oppositos eg frigus, et calorem: ergo datr poa passiua fratr libera. Resp. dist. Maj. poa indifferens ad aus oppositos e fratr libera

si se ipsam ad alteram ptm possit determinare. Cont. Maj. si indifferens Neg. Maj.; at ãõ illa supponitur vt esse sic indifferens, ad frigus, et calorem tamen se nequeat ad unum potius quam ad aliud determinare, sed tu determinetur ab agente, ergo ficto quominus sit põa libera.

Quær. 2°. V põa fralis libera sit indifferens in operando? Resp. affirm. probatur ex phis qui in eo distinguunt põas liberas a naturalibus, qd hæ sint determinatæ, illæ ãõ indifferentes. Et confirmatur quia põa libera põt elicere hunc, vel illum actum, vel non elicere: ergo necessario est ut sit indifferens ad eliciendum, vel non eliciendum actum.

Ob. Voluntas D. est fralis libera, et tamen non est indifferens ad hunc vel illum actum siquidem est unus actus purissimus: ergo indifferentia non requiritur ad fralem libertatem. Ad solutionem advert. indifferentia est duplex una est in ordine ad diversos actus; altera est in ordine ad diversa obta. Quo dicto. Min. Voluntas D. non est indifferens ad hunc, vel illum actum eliciendum conc. Min. non est indifferens ad se addicendum vel illud obtum tramdum Neg. Min. nam per eundem actum simplicissimum Deus vult hoc obtum, et nolit illud.

2m dub. V libertas fralis requiratur in illa anima nostra? Suppono ut certum nullam põam corpoream et malem posse esse fralem liberam. quia oes põæ males sunt affectæ et ~~limitatæ~~ limitatæ ideoque carent oi indifferentia libertatis. Dico q 1°. in illa datur libertas fralis ita D. Th. 1. p. q. 83. Mar. d. 19. sec. 8. n. 2. Scot. quodl. q. 2. q. 13. Salas 1. 2æ tr. 3° d. 1a sec. 11a n. 24. et alii quos refferre. Suiis ergo põa fralis libera est illa quæ positis oibus requisitis põt agere vel non agere, sed illus positis omnibus requisitis põt operari, et põt positis omissis eis dem non inferre actionem: ergo est põa fralis libera.

Conclr. Aus põa fralis libera sit in nostra

pot est

potestate, sed aüs illus qui precedunt oem opperaoem uoltis ndsunt in nostra potestate: ergo illus nde fratis libera. Maj. é certa probatur Min. qa si aüs illus qui precedunt oem auim uoltis eent in nostra potestate, quo sic eent meritorij, t. dimiritorij: sed hoc é falsum qa ndsunt digni laude t reprehensione nisi postquam libere a voltō acceptanti: ergo etc.

Obs. Illus é differens ad assentiendum t dissentiendum obtis probabilibus: sed poä quae é indiferens é fratis libera: ergo illus é fratis liber. Respondeo n. quamlibet indiferiam poä adaus sufficere ad fralem libertatem; sed requiri indiferiam, quae a poä uenit prefsio cum potestate detrandi se ad alteram partem quae uix et potestas deé illus et contra obta probabilia quando pot se ipsum detraere ad illis obtis assentiendum, aut dissentiendum, sed a voltō detrahit. Inst. uoltas é libera per illum: ergo illus é magis liber, et consequens fratis liber. Respondeo uoltam eé liberam per illum, hoc é indigere iudicio ex parte illus a quo obiectum proponatur indiferens, ut ametur, tn̄, t et ut odio habeatur, und ndcolligitur quod illus sit fratis liber, sed quod sit tm̄ radicalis, ut infra dicemus.

Dico 2º illus é poä radicalis libera ita Suarez n. 2. cd. Bonaventura in 1º dist. 25 q. 6. Sumitur qa sublata indiferia ex parte illus oio tollitur libertas, ut patet in pueris et amentibus in quibus ndadest libertas ex eo quod careant indiferia in cognoscendo ex parte illus: ergo illus é radix libertatis quinde quae poä radicalis libera.

Ob. 1º. libertas é quaedam indifia: sed illus ndhet ullam indiferiam ante auim uoltis, cum sit determinatus in opperando: ergo ndhet ullam libertatem eo radicalem. Respondeo dist. Min. illus ndsiet ullam indiferiam fralem conc. Min. obiectivam neg. Min. ubi aduertes dari duplicem

indiciam. 1a fratis quae consistit in eo quod potentia quae sit opperari et sol respicit in poia frati libera. 2a dr obtinet, quae sistit in eo quod poti agnoscens quod appiat obtum sub ratione convenientiae, & disconvenientiae, et ita illud indifferenter opponat amandum, & repudiandum. istius ante illum actum voltis habet hanc indiciam, quae propria est poiae radicalis libera

Ob 2o. libertas radicalis semper est conjuncta cum frati; sed in pueris, et amentibus datur illius quin detur libertas fratis: ergo in illis non est libertas radicalis. Ad solutionem advertere libertatem tam fratem, quam radicalem, & eò poalem, quae consistit in ipsis poiis, & est aualem, quae sistit in ipsarum opperationibus ... quemadmodum in pueris, et amentibus non datur nisi libertas fratis poalis ... ; ita et in illis non datur nisi libertas radicalis poalis ... illius, et ut in his non datur libertas fratis aualis; ita eò non datur radicalis aualis atque ita dist. Maj. libertas radicalis poalis sive est juncta cum frati poali conc. Maj. cum frati auali Neg. Maj. sed dist. Min. et Neg. consequens.

Dico 3o. sola voltas est poia frati libera. ita Scot. et alii veteres a Suar. citato. Bellar. tom. 4 lib. 3. de Gria. Suntum est qua in supriis voltibus datur poia frati libera, sed hic non est poia aliqua aalis, non illius: ergo est sola voltas. Confirm. qua illa est poia frati libera quae habet potestatem supra suos actus, et arbitrio suo sed illius poie determinare, sed ita se hôe sola voltas: ergo sola est frati libera. Confr. 2o qua sola illa poia est frati libera cujus actus sunt abintris liberi: sed soli actus voltis ita se hent; quia actus aliarum poiarum sunt liberi ... et imperitorie, quia ... libere opperante diriguntur, et applicantur ad illos efficiendos: ergo &c.

CAP. 2um

Qua cognitio requiratur ut voluntas libere operetur?

Supp. in primis ut certum volitem de fide nat. saltem divinus potest operari absque quia cognitione obiecti. Contra omnium eo probatur: 1º ex illo prolixo pronunciato, nihil volitum, quin praecognitum. 2º quia alias ferretur ex suum obiectum, quod repugnat ex dictis. 3º de Actu, c. 10. appetibile cognitione praecognitum. 3.º quia omnis actus voluntatis duo voluntarius, debet esse actus voluntarij et quod fiat a principio intro conjuncta praecedente cognitione.

Ob. Voluntas aliquid determinat illum: ergo in hoc eventu dabitur actus voluntatis quin praecedat actus illius. Resp. dist. Actus voluntas aliquid determinat illum quoad 1^am operationem nego Ant. quoad actus humanos, et liberos dist. Ant., et ad hanc determinationem voluntatis praecedit actus illius cum obiecti quamquam ipsius determinationis. Si instes. Voluntas saepe appetit quod illius cognoscat obiectum incognitum: saepe est quod illius actus aliquod obiectum careat cognitione: ergo tunc temporis dabitur actus voluntatis absque quia cognitione. Resp. volitem in 1º eventu supponere in illius cognitionem talis obiecti imperfectam. In 2º supponere cognitionem talis carentia actum ad hoc ut illam appetat; quamquam nunquam datur actum voluntatis absque quia cognitione. Hoc posito.

1um dub. est. Utrum actus voluntatis sufficiat praecedens cognitio sensitiva, an necessario requiratur intellectiva? Resp. Sufficere cognitionem sensitivam, et requiri necessario intellectivam. Ita communiter omnes Suar. d. 23. sec. 7. n. 8. Vasq. 1^a 2^ae d. 33. fine. Vallen. ibidem d. 2. q. 4. p. 1º. Enriquez, Cast. Lapx. Gregorius et alij quos sequitur, ac sequitur Schol. a 2º tract. 1º d. 3. sect. 2. n. 10. Tum ex qua notitia sensitiva, ut potest materialis sola est proportionata ad movendum appetitum sensitivum

corpore

corporeum, et malem: ergo est improportionata appetitui illius, licet equalis; quare ab illo moveri non poterit, sed tantum a notitia illius liquidi; quare ad movendum appetitum sensitivum requiritur cognitio phantasiae, nec sufficit ad id aliquis sensus externi: ergo ad movendum voluntatem requiritur cognitio illius, et non sufficit cognitio sensitiva phantasiae; non enim est minus improportionata notitia sensus externi respectu appetitus sensitivi quam cognitio phantasiae respectu voluntatis.

Obiicies 1°. Cognitio theorica sufficit ad movendum appetitum: ergo cognitio sensitiva sufficit ad movendam voluntatem. Consequentia patet quia per obiectum delectabile etiam cognitum a sensu externo magis in illud propendit voluntas, quam quando obiectum solum cognoscitur, ergo cognitio sensitiva movet etiam voluntatem. Respondeo negando illud: ergo certo est quod cognitio sensitiva [illegible] D. Thomam 1.a 2.ae q. 7. ar. 7. cognitio illius est improportionata ad movendum appetitum. Attamen licet hoc daretur minus bene infertur consequens quod illius efficere potest quod sit efficiens, non ut [illegible]. Ad confirmationem Respondeo illam voluntatis maiorem propensionem in obiectum delectabile non esse propterea provenire immediate a cognitione illius, sed quia tunc percipit obiectum illud delectabile sensibiliter; sed et delectationem in appetitu existentem, quae illius est [illegible], sequatur cum sit [illegible] cognita.

Quaeres 1°. Utrum supposito quod ad actum voluntatis requiratur antecedenter sufficit apprehensio, an sufficiat cognitio indicativa. Ante solutionem advertendum quod quaestionem hanc procedere quoad actus voluntatis liberos ac deliberatos. Non respectu ad actus voluntatis indeliberatos, et ad actus [illegible]. Si tamen hoc procedat, quod facilis est responsio, sufficere scilicet ad illos notitiam apprehensivam boni aut mali, eo ratio quod ad movendum appetitum sufficit simplex cognitio phantasiae: ergo ad movendam voluntatem ad actus indeliberatos, et [illegible] sufficit simplex apprehensio illius, quia tunc voluntas ad illos fertur naturali quodam impetu, et inclinatione, quasi [illegible] in bonum

Difficilior ē resolus si q° illigatā prvīū ad aūs liberos uolū-
tis, v.s. ad illos sufficeat apphensiua cognis, an requirat iudicatiua. Nō suf-
ficere apphensiuam tenent Suar. d. 27. sec. 07. ang. Fonse. q. metaphy
c. 2. q. 5° sec. 07. Belarm. tom. 4. lib. 3. de gr̄ia c. 8. 36 q̄ pro
Valent. Azor et aly quos citat et sequt Salas i. 2° tra. 1°. d. 2.
sec. 2. n. 13. ubi citat et D. Thoam, et Artem. Sum i 1°. qa
ut uolūas libere opperetū requirit ex p̄te illius noticia p̄fecta obti, nam
ex eo quod et similiariores lib° sat molt nō opperant, qa lō bonum
molt aly nō cognoscant talis cognio ē imperfecta, sed cognio apphen-
siua ē imperfecta cum nō certificet illum de bonitate, aut mali-
tia obti. ḡo ē insufficiens ut uolūas lib° opperetū.

2° Qa pura apphensio ē de se indiciens ut id qd apphen-
ditū ita eēt t nō eēt p̄iudium existimet: sd uolūas lib°, et rationalis
nō uult nī qd conueniens existimatū: ḡo lib° nō uult ex sola apphensione
obti. sd requirit iudicium. 3. Absq. iudio q̄ qs iudicet hoc t illud
expedire nō datū deliberaō: aūs liber in uolte dari neqt absq. deliberaōe
in illa: ḡo absq. aū indicatiuo illius neqt dari in uolte aūs liber. tandē
qa apphendere nō ē simplr apphendere cognoscere; neq. n. q apphen-
ditū stellas eē pares cognoscit simplr eē pares: uolūas n. nō amat lib°
nī ad illus simplr cognoscit ut bonum.

Quar. 2°. V hoc iudium requisitum ad aūs libe-
ros uoltis debeat eē practicum? Iudium practicum illud ap-
pellamus, q qs iudicat obtum hic et nunc eē conueniens nō sol. simplr
sd eō rēi ipsius iudicantis, seu q iudicatū obtum nō sol eē conueniens
sd eē hic et nunc eē conueniens illud uelle. R. ad quaeōem aff°.
Et pbr. qd uolūas opperatū nō uult rēi obtum, sd et suo nōe ut hic
nunc proprium aūm, et opperaōem: ḡo neces° ē ut hoc totum con-
ueniens iudicet.

Quar. 3°. V posito iudio practico uolūas efficaciter

LIVRARIA DA UNIVERSIDADE

determinet, ut non maneat indiferens ad utramque partem contradictionis. Vera
est sententia negativa in Suar. d. 19. sec. 6. et d. 23. sec. 7. n. 11. Fonsec.
meth. c. 2. q. 3. sec. 3. S. 1a 2ae trac. 3. d. 1a sec. 11. n. 141. et alios
quos refert Suar. citat. Tum quia illa potentia libera, quae positis omnibus
requisitis ad agendum, manet indiferens ad agendum, sed anima
ex requisitis est iudicium practicum: ergo cum voluntas sit potentia libera, posito illo iudicio, tamen manebit indiferens ad agendum
vel non agendum. Alioquin iam voluntas non esset potentia libera, si
positis illis iudiciis requisitis efficaciter determinaretur.

Confir. 1o quia alias si eligeremus maius bonum, nunquam
vel minus bonum, siquidem ratio semper iudicat majus bonum, minori esse
offerendum ad eligendum. 2o quia sequeretur ex duobus medijs aequaliter bonis, et aequaliter ab intellectu propositis quod non possemus unum potius
eligere quam aliud, siquidem intellectus neutrum alteri praeferre. hoc tamen
est contra experientiam, et falsum.

Pro Contraria Sententia quae est Duran. in 2o. dist.
24. Gand. et alios quos refert Suar. citatus. Ob. 1o
voluntas est potentia caeca: ergo debet sequi determinate quod illi determinate proponitur ab illo iudicio practico. Resp. dist. consequentiam voluntas determinate sequi debet quoad specificationem eius, id quod illi determinate proponitur
conc. consequentiam quoad exercitium actus neg. consequentiam. Nam in
suppositione quod ex parte intellectus non detur nisi unum iudicium practicum, ad alteram partem contradictionis (in hoc non procedit argumentum) tamen
licet quod sit obiectum proponatur de eligendum non posset voluntas illud
odio habere, quod est determinata quoad speciem actus: attamen stante
hoc iudicio potest voluntas suspendere actum quantumcumque bonum, quia
quae non determinatur quoad exercitium; quia licet hoc iudicium proponat obiectum, ut eligendum non illud proponit, ut necessario, et sine
illa difficultate eligendum.

Obj. 2ª. Ex Arist. 3º Ethicor. c. 2º.

Omnis peccans est ignorans: imo idem testatur Salomon Proverbiorum 14. Errant qui operantur malum. Ubi si stante iudicio practico de bono amplectendum voluntas illud posset respuere, atque ita peccare, nullus daretur error: ergo saltem axioma voluntas non potest recedere a iudicio practico. Resp. axioma illud et Salomon. dictum intelligendum esse non quod omnis qui peccat habeat errorem in intellectu, quia revera potest quis peccare sine errore, sed non erroris intelligendum est defectum considerationis, nam licet qui peccat advertat illud esse malum, attamen non perfecte penetrat peccati malitiam, et turpitudinem, quae defectus considerationis error a Salomone, et ignorantia ab Aristotele appellatur.

2um dub. est quomodo se habeat iudicium intellectus in actibus voluntatis quoad indiffer. sive potest excitari. 1us est studium concurrat in genere causae formalis extrinsecae, aut finalis. 2us est ut concurrat in genere causae effectivae. Quod attinet ad 1um sum. dub. sequentes resolvemus actum intellectus non requirit causam formalem aut finalem ad actum voluntatis. quod 2um breviter hic disputabitur.

Dico ergo 1º. probabilior sententia est iudicium intellectus non concurrere effective ad actus voluntatis. Ita Suar. d. 19. sec. 8. n. 4. et d. 25. sec. 7. n. 14. Vasq. 1. 2ae d. 36. c. 3. Bolar. tom. 4. lib. 3 de Gratia c. 10. Arau. tom. 1º. lib. 1º. c. 20. q. 6. Vallen. Ferrar. et alij quos refert Vasq. citatus. Ratio est quia actus intellectus qui inservit ad liberam operationem voluntatis non magis est se ordinatus ad movendam voluntatem ut operetur, quam ut non operetur: ergo non est productivus actus voluntatis.

Confir. 1º. Actus phantasiae non concurrit effective ad actus appetitus sensitivi. Ita sequitur quia appetitus sicut ea compte

suorum actuum: ergo satis dicendum de actu intellectus et actu voluntatis, neque enim est dispar ratio. Probatur quoniam potentia distat ab appetitu, cum hic in corde, ille in cerebro resideat: ergo unius operatio actus non potest in alterius actum influere, cum in distantia sit conditio necessaria physice ad concursum efficientem.

Confirmatur 2° quia voluntas est veluti domina, actu intellectus, et caeteris potentiis obediunt: ergo talis esse debet, ut se utatur intellectus ministerio, ut potentia quae talem offerat et ostendat obiectum, non ut ejus concursum effectivum, at actum exigeret.

Pro contraria sententia quae est Conimb. quaestione meth. c. 10. Salas t. 2° trac. 1° d. 3. sect. 3. Ad. 2° phys. c. 7. q. 19. ar. 2°. et aliorum quos refert Salas citatus. Ob. 1° quemadmodum intellectus aliaeque potentiae cognoscentes determinantur a speciebus ad aliquid cognoscendum: ita et voluntas determinatur ab actu intellectus ad aliquid amandum; sed species concurrunt effective ad operationes potentiae cognoscentium: ergo et actus intellectus concurret effective ad actum voluntatis. Respondeo neg. Majorem quoad utrosque debet determinari, non tamen datur eodem modo: nam intellectus determinatur a specie effective: voluntas non determinatur tamen ab actu intellectus obiective, id est proponente obiectum circa quod postea possit si velit operari. Differentiae ratio desumitur est quia intellectus est in completo, voluntas vero est completa ad suos actus; quia in actu voluntatis non datur quod tribuit, non possit ipsi voluntati et non in actu intellectus datur regnans, quae tribuit neget intellectui: cum non sit regnativus, principium neque indiget ipse tanquam contra cui ille regimen tribuatur

Ob. 2° Verbum in divinis reuwit ut primum ad ipsum ad processionem Spiritus Sancti: quod est Amor: ergo et in creatis actum mentis id est conceptus concurret effective ad amorem creatum. Respondeo neg. consequentiam diversa ratio est quia Verbum eo ipso sua processionis fratris accepit a Patre eandem naturam et virtutem, quia quoniam Pater producit Spiritum Sanctum, quid quae sit cum Patre ad talem productionem concurrerio &c

ad verbum inixeatis i contus d'alliqio votis aut naim amanois; sed e quia regnis dbi.

Ob 3º. Ergo cā sus determinat ad aliquem effum in spē cā partis determinans. si cum illa eff concurrio, ut videre e in illu, q e cā sus, et determinat ad aiim hujus & illius spēi, spēim eff concurrentem. sed voltas e cā sus ac indiens ad aiis spē diversos: ergo determinare liber eff ad aiim partem, ex neque aum illus.

Resp. diaj. dee verum abs. ga poa movina aliam e indiens ad quātendum motum ad hanc & illam spēim: et tu determinat extrinsec ad aiim appūs, & ad locum suum de influit eff in motum. Deinde illus determinat ad hanc, & illam appiciem ex determinum imperium votis quin ibi deus concursus effus: sed & voltas poterit determinari ad aiim illus, qn ipsa cognio eff concurrens ob solam sympatiam eps radicadem pars in eadem aia.

Dico 2º. Cognio illus hoio de ad aiis votis tanqm condio loge nec. ad A.ti Flicitati. Prob. qa voltas nec divinus ferri pōt in obtum incognitum: & nec dandu cognio illus: sed talis cognio ad hoi roem cā vii aiis votis, & hoc dee ut condio sine qua non.

Dices q inventio e ad illus ad bonum, eo amor ad illud e inventio: & ideo ut condicio, sed ut cā de hio aiis illus vii aiis votis. Resp. neg. ties que licet quod aliqd id contingat maiori illa inventio ad provenio a cognioe tanqm acā; sed tanqm a condioe eluceus provenie obtum illius que bonitatem obiecti ardenorius amore.

C A P. 3m

Agitur de his, quae requiruntur ex pte divini Concursus ad opperationem Liberam.

Propositis requisitis ex pte illus ad aiis liberos, superest agendum de requisitis

ergo divini concursus, et inprimis supponendum ut certum Deum sit cum cā libera imᵉ influere in opus aūm, eo mō quo cum alijs cās efficientibus neccīs ad suos imᵉ concurrit, ut constat ex dictis praecedente d. c. 3.

Dub. sol. agitad. an praeter hunc Dei immediatū concursum in aūm liberum dedᵘ alius concursus quo imᵉ influat in ipsā voltem imprimendo illi quendam qualitem, quā illam efficaciter moveat, ac determinet ad certum aūm, eo fere mō quo ex pr impulsum pila impellit pilam determinat ad certum motum. Hanc qualitem productam in volte vocant AA quam admittunt physicam praedeterminacem, seu quiam motionem, et aiunt ēē adeo efficalem ad movendam voltem ut stante non possit voltas suspendere aūm ad quem ipsa motio impellit

Hic ergo quaerendum

An Deus per quiam motionem determinet volte creatam ad opperandum?

Vera est Sntia negās, quae asserit talem physicam praedeterminaem, non esse necessam ad hoc ut voltas opperetur: imo stare non posse cum libera opperaone ita sentiunt, exceptis Thomistis oēs Sti nostri aetatis praesertim Suar. in opusc. lib. 1º de auxilijs a c. 6., et tom. 1º de gratia prolog. 1º. c. 6. 3. a n. 12. Mol. 1ª pte q. 14. a. 13. d. 7. Belar. tom. 4. lib. 4. de gratia, et lib. arbitr. c. 13. ll. 2ª phys. c. 7. q. 12. et alij. Resolutio dic duas pts. 1ª ē quod talis praedeterminao phys. non sit necessa ut voltas opperetur. 2ª ē quod talis praedeterminao stare nequeat cum libera opperaone voltis.

Prima pars probr. quia voltas creata ut ideo hēat aliquid ad quod necessᵒ sit talis praedeterminao phys. probatur. Aūs pbt ex hoc discursu. In primis non ē necessᵐ ut voltas subordinetur Deo, quia hujusmōi subordinao consistit in eo quod nil possit opperari nisi Deo sit cum illa imᵉ opperante. Deinde non ē necessᵃ ad hoc ut applicetur, sive conjungatur cum obto, quia hoc praestatur a cognitione illius, quae ponit tales obtum intentionaliter praesentat

Praeterea Dē necc.° ad complendam virtutem pōa; siqdem voltas ē pōa
compta ad aūs natis, ad supnates vero complenda p habitus supnates, et p
Dei concursum, dūs q illam physam qualitem, et motioem. Denique
dē necc° adhoc ut voltas in aū 1° indifferens se determinet in aū 2°. verum
sit pōa lib.a, et habeat dominium p suas operaões qōt ad illas q ipsam
se determinare. Nec debet qōd sit indifferens effectus in aū 1° et se posse
determinare in aū 2°. q indeterminaō in aū 1° sit opponitr determinaōi in
eodem gēe .i. in aū 1°, non vero determinaōi in alio gēe, s. in aū 2°. Alioquin
Deus sit indifferens perfectissimum in aū 1° ad amandas, l demandas crea-
turas non se posse determinare in aū 2°, ut alij extrinseca motione in-
digere, qd falsum ē.

Prob. 2°. q si voltas non posset se determinare
sit expectare physam Dei pdeterminaoem, sitq a Deo pdeterminaretur ad aūs pec-
caminosos, sit hoc ē falsum, quatum tūporis Deus diceretur cā pecci potiori
iure quam ille q alatr consilium peccandi, siqdem voltas pōt
consilio resistere, non autem motioni. Rūo adversarij Deum
tūn determinare voltem ad entitatem aūs, illam q intendere, mali-
tiam vero sit permittere. Sed contra q ut quis peccet, aut pecci au-
tor censeatur non opus ē q malitiam aūs peccaminosi intendat, sed sūt q illam pvide-
rit. Adde q malitia aūs non pōt imputari volti; siquidem se ad illum ad
determinauit, neque malitiam conjunctam inseparabiliter cum aū potuit deter-
minare, vel Deo imputaretur, q hic voltem determinaret, qd absurde impe-
um ē. Si dicant Deus nōs concurrens concursu generali ad aūs
aūs pravos, non ē cā pecci. Ergo neque si ad illos voltem determinaret. Neg
conseqa. disparitas vero ē q non Deus concurrens aūs concursu generali ad
aūs pravos, voltas eque se determinat, et Deum quodammodo trahit
inuitum erogando illius concursum, quem ut cā 1a denegare
non debet; at si Deus voltem pdeterminaret ad aūs pravos, illam
potius cogeret ad illos eliciendos, quam ab illa cogeretur.

D.ª pars ex ostendis nempe qd talis determina-
tio neqeat cum opperaõe lib.º voltis qa ut opperao sit lib.ª nec-
cess.º e ut voltas prius nõ qm opperet ita sit lib.ª et domina
suorum aũm, ut positis oibus requesitis possit agere, l nagere
st unum ex requesitis ad agendum, ut aiunt adversarij e illa determi-
n phys.ª, et illa posita oio determinati voltas ad agendum, ita ut n possit
n opperari: q illa stante n pot dari lib.ª opperas. Rent eamij
voltem adhuc manere liberam in sũ diso. si aliquid sumr se. et se-
parato a tali motione: li in sũ composito. qis het illam mo-
tioem necc. opperet. At contra qa posse n agere ablata aliqua
condiõe ex requesitis ad agendum convenit et tis naturalibus; sol. volu-
ta fenestra domum n illuminabit. Et sic de caeteris: q adhoc ut ca-
lib.ª a necis in opperando, l n opperando distinguat necc.º e qd ad-
huc positis requesitis possit opperari l n opperari ex intrinseca virtu-
te, et domina sup suas aões.

Si tu Obies. Gratia Dei efficat e unum ex
requesitis ad aũs liberas supnales: et tu illa posita nequit voltas
illos aũs n elicere: q ad lib.ª opperandum n e neccesse qd
positis requesitis in sũ composito possit voltas n opperari. Sa-
tis e qd possit n agere sublato aliqj ex requesitis et sũ diso
Re dist. Mir. posita gra efficaci nequit voltas illos aũs n elice-
re in suppoe consequentis conc. Mir. in suppoe antis Neg.
Mir. Dist. dist. consequens: q ad lib.ª opperandum n e necc.º qd
positis requesitis in sũ compõ possit voltas n opperari ex sup-
poem consequentis conc. ex suppoem antis Neg. consequens.

Ubi adverte necitem opperandi in sũ compõ
l posse convenire ex aliqj suppoe antc, et independente a lib.ª
lib.ª voltis, q. g.º Beati neccesse e ut ament Deum ex suppoe ante
qd heant visioem Beatam; l posse convenire ex suppoe con-

sequenti

consequente quod sequitur ex suppositione usum liberum voluntatis quod quo posito quod voluntas libere sit opperatura, et a Deo ut talis quidem videatur necessario quod libere opperetur. 1o igitur necessitas quae oritur ex suppositione antecedentis tollit libertatem, quia hac suppositio est independens a libertate; unde si est necessaria connexa cum actu eadem necessitate quia suppositio est independens a libertate erit et actus. 2o vero necessitas orta ex suppositione consequente cum supponat usum liberum voluntatis, destruit illius libertatem. Unde cum gratia efficax a Deo tribuatur ex quisione qua videt voluntatem cum illa libere opperaturam: imo cum dicta illa futura opperatione habeat gratia quod sit efficax, necessitas illius opperationis est consequentis, et stare potest cum libertate at non necessitas quae oriretur ex determinatione physica cum esset suppositionis antecedentis et nullo modo consensum liberum voluntatis supponentis omnino destrueret libertatem.

Pro affirmativa sententia acriter pugnant Thomistae asserunt voluntatem ulterius constitui in actu 1o per illam qualitatem, et sic determinari efficaciter ad opperandum. videntur videtur Divus Thomas 1a parte q. 105. et 1a 2ae q. 109. a. 1o. sentiunt certe Capreol. Ferr. Caiet. Martinis. Zumel. Medina. Banh. Capesmudo apud Suar. et Sal. citatos, quorum praecipuas hac sunt rationes. 1a causa 2a non agit nisi mota a Deo: sed voluntas est quaedam causa 2a: ergo nequit elicere actum nisi prius mota a Deo, proinde quae sunt quin prius a Deo determinetur. Respondeo quidem illud intelligi hoc modo causa 2a non agit nisi mota a Deo, hoc est nisi dependenter et adjuta a Deo sic influente, non mota a Deo praevia aliqua motione Neg. Alias et causa naturales sicut ignis applicatus stuppae cum sit causa 2a indigeret aliqua praevia motione praeter simultaneum Dei concursum, quem ipsa causa quod non admittit.

2o. Quia voluntas est facultas indifferens, et indeterminata: ergo indiget aliqua motione quae eam determinet. Consequentia probatur quia si voluntas se ipsam determinaret, idem determinaret et determinaretur: si tunc dici negatur, cum potius idem uno quo determinatur: ergo necesse est

ypt à Deo determinet. Resp. cont. Aus sibi ligatus in aû 1°. Et
negolendeyn, qaliqui gravia motione abextrinco conpraeta
pôt Deo voltas in aû 2° determinare. Ad probationem Neg. Min.
quamvis voltas formalis se determinet quia in et actio volendi obiectum
tunc dici pôt, quod ideo se determinat quia vult, et viceversa ideo vult
quia se determinat: nam loquitur aliud, qui quandam fraim determinari quam
quam vult. Unde aûs est determinans voltis ad obtum, et ad se ipsum
ut videtur est in volitione Dei lib. quae est formalis determinatio voltis ad
obtum, et ad se ipsam.

3° quia Deus est causa rerum omnium, ex quo debet esse, ut
determinatio voltis hic dicatur esse: quod a Deo fit, et consequens a Deo de-
terminatur voltas ad operandum. Resp. cont. Maj. et Min. est ut de-
terminans voltis aliquid positivum, nempe ipse aûs volendi, et de conseq.
conseqns: quod a Deo fit. Dist. et Nolte cont. [illegible]. a Deo solo
neg. cons. qm. quia Deus sit concurrendo cum voltate creata ad eliciendum
ipsum actum volendi.

Statuitur modus, quo Deus praestat suum
concursum cis [illegible] liberis

Concursus Dei aut est in aû 1°, aut in aû 2°. Concursus in aû 1°
[illegible] nihil pôt esse, quam aliud, quod [illegible] potens [illegible]
cum [illegible]: 2°, est aûs [illegible] voltis quo Deus vult applicare
suam [illegible] ad concurrendum cum [illegible] ad talem et talem
effectum. Concursus Dei in aû 2° est idem [illegible] cum [illegible] 2° quo
est a Deo [illegible] dependens. Quod attinet ad concursum Dei in
aû 2°, jam [illegible] constat posse voltatem cum illo lib. operari
[illegible] aliis gratiis concursu [illegible] tendat in [illegible] [illegible]
[illegible] determinativam, et concursum Dei in aû 1° [illegible]
[illegible] concursus [illegible].

Quaer. 1° Utrum hic concursus sit efficax, an a [illegible]

an sit condionatus, hoc ē & Deus hēat voltem abs concurrendi cum volte creata, incondionatam, si ips. voltas creata velit? Rndeo. voltem hoc mō condionatam. ita Rmus Thoās Scot. Corduba. et alij quos citat & sequi Suar. in Meth. d. 22. sect. 4. n. 14. et 24. et in opuscl. lib. 1. c. 14. Fund. quia 1a debet se accommodare ad exigentiam cōis 2æ, sed cā 2a libra indiget concursu aliqmō condionat. sibiqz subordinato, cum hic tm̄ insigat. stare posse cum pleno dominio voltis & suas aōes: ergo hic concursus ab Dō praeparati volte abs., sed aliqmō condionata.
Dices Nullus effus extat absq. abs. Dei volte: ergo haec voltas concurrendi ē absa. R. dist. Aīs nullus effus extat absqz abs. Dei volte quantum ē ex pte ipsius Dei cont. Aīs. abs. hoc ē absque ulla subordinaōe ad liberum arbitrium voltis neg. Aīs, ga Deus dsecz abse vult concurrere cum subordinaōe, et sub condiōe quod voltas velit.
Quar. 2o & Deus praeparet unum concursum ad haec. tm̄, vl et plures ad hoc ut voltas constituatur in aū ad lib. operandum? R. affirm. ut voltas libe operetur, ga ad spem ad aliqd obiectum requiri plures concursus a Dō praeparatos. ita Suar. & citat. et alij com. Prob. qa voltas lib. ē ipsi spem pot opposita aīs eligere. et idem obiectum multos [illegible] ad illos aīs debet here praeparatos concursus ex pte Dei.
Dices. Deus quidem quemcumqz voltas creata ē electura: ergo sol. parat concursum ad illum, dūo ad alios quos scit nōn cē electuram. R. negando conseqm. qa si Deus nō praepararet concursum nisi ad illum aūm quem voltas ē electura, dūo ad alios oppositos, tam voltas nō ēet lib. ga libertas ab sp. siquidem sol posset producere illum aūm dūo oppositum quoniam ad illum nō haberet praeparatum concursum. et consequenter ab vi intrinseca desineret operari oppositum aūm sibi subordinatio

scilicet ad existentia praeparati concursus. Addit quod Deus debet voltem lib.^e opperaturam prius quam illam videat constitutam in actu 1.º ad lib.^e opperandam, constituitur autem in actu 1.º per praeparationem praedictorum concursuum.

§ 8. Quaer. 3.º a quo voltas creata determinetur ad unum? R. determinari a Deo. Prob. 1.º quia voltas non se determinat ad unum. 2.º a Deo determinatur. Prob. prima quia voltas non se determinat nisi ad id quod ei ab intellectu proponitur, sed intellectus non illi proponit certum aliquem actum singularem, quia eum determinate non cognoscit antequam eliciatur a voltate; neque etiam proponit obiectum quod potius postulet hunc actum quam alium eiusdem speciei etc. 2.º quia determinari ad unum non pertinet ad libertatem quoad speciem quia haec consistit in eo quod voltas circa idem obiectum possit elicere actus diversae speciei; nec ad libertatem quoad exercitium, quia consistit in eo quod voltas circa idem obiectum possit elicere, et non elicere actum alicuius speciei, sive talis actus sit hic, vel ille. 2.º cum utraque libertate stare potest quod voltas se non determinet ad unum. Determinatio quoad unum fit a Deo per eundem concursum qui sit cum voltate, scilicet. Unde voltas se et concursum divinum determinat quoad speciem quoad unum vero ab illo determinatur.

C A P. 4.^m

§ 1. et Quaer. primo Deus valeat voltem creatam necessitare?

Primum dub. est an Deus possit voltem creatam necessitare circa obiectum liberum, et indifferenter propositum ab intellectu. R. affirmative cum D. Thom. 1 p. q. 6. a. 4. Suar. in opusc. lib. 1.º c. 2. n. 12. et in Meth. d. 22.